

หิริ-โอตตปปะ

โดย หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี

วัดหินหมากเป้ง

ด.พระพุทธบาท อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย

วันนี้จะเทศน์ถึงเรื่อง “ความละเอียดและความกลัวต่อบาป” ให้เข้าใจ เราเคยได้ยินได้ฟัง แต่ฟังเฉยๆ ไม่ค่อยเข้าใจลึกซึ้งถึงธรรมะ ฟังไปๆ ก็เบื่อ แท้ที่จริงธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแต่ละบทแต่ละบาทมีความหมายลึกซึ้ง เพราะเกิดจากหทัยวัตถุของพระองค์ เป็นเรื่องที่จะให้สำเร็จประโยชน์อย่างยิ่งในธรรมนั้นๆ

ฉะนั้นจงพากันตั้งใจฟังให้ดี ถ้าฟังไม่ดีจิตวอกแวกไปมันก็เลยจะไม่เข้าใจเสีย ถ้าตั้งใจเด็ดเดี่ยวฟังจริงๆ คงจะรู้ คงจะเข้าใจ เมื่อเกิดความรู้ ความเข้าใจแล้ว จงตั้งใจเอาไปปฏิบัติทดลองดู ถ้าหากว่าไม่ทดลองปฏิบัติดูก็จะไม่สำเร็จ ประโยชน์ ธรรมจึงเป็นข้อละเอียด

คำว่า หิริ คือ ความละเอียดใจ อายุมิใช่อายุอย่างธรรมดา ที่หนุ่มสาวอายุกัน มันอายุซึ่งเข้าถึงใจจริงๆ ไม่ใช่อายุผิวเผินภายนอก หนุ่มสาวมักอายุรูปร่างภายนอก เราคิดจะทำสิ่งใดที่ชั่ว มันละเอียดขึ้นมาในใจ เพียงแต่คิดเท่านั้น คนอื่นยังไม่เห็นเลยมันเกิดความละเอียดขึ้นมาแล้ว คิดทำชั่วคืออย่างไร สิ่งใดที่

เป็นไปเพื่อความเลวทรามไม่ถูกต้องทางธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอันนั้น
เป็นความเลว

อะไรที่มันวัดว่ามันถูกหรือไม่ถูก อันนี้ถนัดเดียว คนที่ไม่เคยรู้ถึงคำสั่งสอน
ของพระพุทธเจ้า ก็อาจจะเข้าใจได้ คือถ้าเราทำอะไรลงไป ถ้าหากว่ามันไม่
ถูกต้องแล้วมันรู้สึกอายกระดากในใจตนเอง แต่ตามหลักท่านบอกว่า
นักปราชญ์ทั้งหลายไม่สรรเสริญ ไม่นิยม นั่นเรียกว่า ผิดจากธรรม

เราไม่ใช่นักปราชญ์ ไม่ใช่นักรู้ แต่เราอยู่ในของเราเอง อย่างฆ่าสัตว์ มันคิด
กระดากในใจ คือเราไม่ฆ่าสัตว์เพียงคิดจะฆ่าก็กระดากในใจ แต่ผู้ที่เขาฆ่าสัตว์
มาจนชินแล้วก็ไม่กระดากเท่าไร เรียกว่า มันไม่มีธรรมในตัว เราคิดจะฆ่า
เท่านั้นแหละ มันก็กระเดียดกระดากในตัว เรียกว่า ของไม่ดีคือบาป คน
ทั้งหลายไม่นิยม นักปราชญ์ไม่นิยม

บรรดาคนทั้งหลายยอมกลัวความชั่ว คนอื่นก็กลัว ตัวของเราก็กระดาก สัตว์
ทั้งหลายแม้เดียรถายไม่รู้เดียงสา เห็นเราทำท่าทางกิริยาอาการลงมือมาให้
เห็นมันก็กลัวแล้ว อันนั้นแหละความชั่ว ถ้าหากเราทำดี อันนี้ตรงกันข้าม เป็น
มิตรเป็นสหายพวกพ้อง อย่าว่าแต่มนุษย์เลย แม้แต่สัตว์เดียรถายก็ขุนเขื่องไม่
คิดกระดากเป็นมิตรกับเรา เข้าไปในป่ารกมีเสือ หมี ฝักราย ซึ่งเป็นของดุที่สุด
คนกลัวที่สุด ถ้าหากมีเมตตา ไม่ปรารถนาจะทำชั่วซ้ำแล้ว เขาก็มาสนิทสนม
กับเรา ไม่เห็นมีกลัวอะไร นั่นแหละความดี คือความละเอียดในใจของเรา ไม่
กล้าทำชั่ว

ความละเอียดนี้แหละเป็นต้นเหตุให้ทำความดี ความดีทั้งหมดเกิดจากความ
ละเอียดนี้ทั้งนั้น ความไม่ดีเกิดจากความไม่ละเอียดนั่นเอง ศิล ๕ ข้อมีความ
ละเอียดเป็นเบื้องต้น เป็นสมุฏฐาน หากว่ามีความละเอียดในใจแล้วไม่กล้าทำ ศิล
ข้อนั้นก็งดเว้นได้หมด ลัทธิพฤษกัก็เหมือนกัน ถ้าหากของตกอยู่ในป่า ไม่มี
เจ้าของแต่เราไปหยิบเอา เกิดสงสัยว่าจะมีเจ้าของหรือไม่หนอ แล้วก็คิด
กระดากในใจยังไม่กล้าที่จะเอา จนแน่ใจตนเองเสียก่อนว่าไม่มีเจ้าของ

อย่างลูกไม้ ผลไม้ มันเกิดในป่าไม่มีเจ้าของหวงแหน แน่แก่ใจแล้วว่าไม่มี
เจ้าของจึงถือเอาด้วยความสนิทใจ ถ้าหากของที่ตกเช่นเป็นของในบ้านมาตก
ในป่า เอ๊ะ นี่มันของคนเขาเอามา นี่ก็ไม่เอา เอาก็ไม่สนิท นั่นแหละมันจะไป
ลักไป ขโมยได้อย่างไร การประพฤติดมิดมิชฉฉาจร มุสาวาท ดิมสุราเมรัย
เหมือนกันหมดทุกอย่าง ศิล ๘ ก็เหมือนกัน ถ้ามีหิริอยู่ในใจละเอียดแล้วไม่
กล้าทำทั้งนั้น แม้ศิลป ๑๐ ศิล ๒๒๗ ก็เหมือนกันหมด

พูดถึงเรื่อง “**ธรรม**” ความรู้ตัว ความละเอียดในตัวนั้นแหละเป็นธรรม ความ
ละเอียดในตัวเกิดรู้สึกขึ้นมามันเป็นธรรมแล้ว ธรรมเกิดพร้อมกันกับศีล เกิดในที่
เดียวกันนั่นแหละ คือเกิดจากหัวใจของคนเรา ไม่ใช่เกิดจากที่อื่น ศีลก็เกิดที่
หัวใจนั่นแหละ ที่ละเอียดแล้วไม่กล้าทำ ธรรมก็เกิดที่หัวใจ ความรู้สึกละเอียด
เกิดขึ้นในที่นั้นเรียกว่า หิริ **โอดตปปะ คือ ความเกรงกลัว** เมื่อรู้สึกมีความ
ละเอียดในใจแล้วเกิดความกลัว กลัวความชั่ว กลัวเขาจะรู้ จะเห็น กลัวจะอับ

อายุชายชี่หน้า กลัวผู้ใหญ่ เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ หรือผู้บังคับบัญชาท่านจะรู้ จะเห็นเอาโทษเอาทัณฑ์ มีความละเอียด มีความกลัวละครวญนี้ก็ไม่กล้าทำ เท่านั้นเอง

เมื่อมีหิริโอตตปะปะอย่างนี้แล้ว กฎหมายบ้านเมืองทุกมาตราไม่มีใครกล้าทำผิด หรือก อย่ำว่าแต่ธรรมเลย การอยู่ด้วยกันเป็นหมู่คณะ เป็นพรรคเป็นพวกหลายคนด้วยกัน ถ้ามีหิริโอตตปะปะแล้ว ไม่มีอิจจาริษาเบียดเบียนซึ่งกันและกันมันก็เป็นสุขเท่านั้น หากคิดผิดประทุษร้ายเกิดความละเอียดและกลัวขึ้นมา นั้นธรรมเตือนขึ้นมาแล้ว เลยไม่กล้าทำความชั่ว ครั้นทำลงไปก็เป็นที่เดือดร้อน วุ่นวาย ตนเองเดือดร้อนเพราะทำชั่ว คิดชั่ว แล้วก็เป็นที่เดือดร้อนคนอื่นเดือดร้อนอีกด้วย

เรียกว่า ธรรมแลยมรักษาผู้ประพฤติธรรม ผู้ประพฤติสุจริตก็มี หิริโอตตปะปะอยู่ในตัวนั้นแหละ เรียกว่า **ประพฤติธรรมสุจริต** ผู้ประพฤติธรรมดีแล้วยอมนำความสุขมาให้ มันก็สวมหัวใจของเราแต่เบื่องต้นนั้นนะซี จะสุขที่ไหน สุขแต่เบื่องต้นที่เราประพฤติดี ประพฤติชอบ มันไม่เดือดร้อนวุ่นวาย คนอื่นก็สุข อยู่หมู่มาด้วยกันก็สุข หมุ่ย่อยก็เป็นสุขด้วยกันทั้งหมด ไม่มีเดือดร้อนวุ่นวาย จึงว่าธรรมอันนี้เป็นของดี

ธรรมของพระพุทธเจ้าสอน ไม่ใช่เป็นของตั้นๆ ต่ำๆ มีความลึกซึ้งสุดเข้าถึงหัวใจของบุคคล ถ้าปฏิบัติเป็นธรรมแล้วจะอยู่เย็นเป็นสุขด้วยกันหมดทุกคน ฉะนั้นให้ฟังธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ถ้าฟังไม่เข้าใจฟังแล้วก็หายไปเลย ไม่สนใจถึงเรื่องธรรมนั้นๆ บางทีเข้าใจว่าธรรมอันนี้เป็นของตั้นต่ำ เลยไม่ยอมฟังซ้ำ แท้ที่จริงเราจะเป็นคนตั้นฟังไม่ลึกซึ้งถึงธรรมนั้นต่างหาก จึงไม่ซาบซึ้งถึงอรรถธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า

ถ้าปฏิบัติธรรมซึ่งถึงคำสอนของพระพุทธเจ้าจริงแล้ว มันไม่ใช่แต่เพียงแค่นั้น มันซึ่งเข้าไปอีกจนเหลือที่จะพูดให้คนฟัง ท่านพูดให้คนอื่นฟังแต่เพียงตั้นๆ แล้ว แต่ความลึกซึ้งของธรรมจริงๆ ในหัวใจของผู้ที่เห็นธรรมปฏิบัติธรรมนั้น ไม่สามารถพูดออกมาได้เมื่อฟังแล้ว เข้าใจแล้ว จงตั้งใจฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน เมื่อยังไม่เข้าใจก็ให้ตั้งใจสนใจในเรื่องนั้นๆ หากจะค่อยซาบซึ้งเข้าไปเอง หรือก เรื่องเหล่านี้มันอยู่ที่ความสนใจและตั้งใจปฏิบัติตาม

เกร็ดคำหลวงปู่เทศก์ เทศรังสี

แม่น้าน้อยใหญ่ที่ไหลไปไม่มีเวลาหยุด
เสมอด้วย **"ความโลภทะยานอยากได้"** ของคนไม่มี

ความผิดหวังของบุคคลผู้กระทำผิดอย่างร้ายแรง
เสมอด้วย **"ความโกรธ"** ไม่มี

ชายทั้งหลายที่ดักสัตว์ต่างๆ ชนิด

(ถึงแม้จะวิเศษและทันสมัยอย่างไรก็ตาม)
เสมอด้วย “ความหลง” ไม่มี ดังนี้